

Il Messale Romano del Vaticano II. Orazionale e Lezionario. Tom II: *Il Misterio di Cristo nella vita della Chiesa e delle singole Comunità cristiane*. Praca zbiorowa, Edizione Elle Di Ci, Torino (Leumann) 1981, ss. 551.

Zespół liturgistów włoskich, wraz z francuskim liturgistą P. Jounelem oraz hiszpańskim M. Augé, zgrupowany wokół czasopisma „*Rivista Liturgica*”, opracował obszerne, dwutomowe dzieło, będące rodzajem studyjnego komentarza do podstawowych komponentów nowego Mszału Rzymskiego Pawła VI (= MS), mianowicie do (3) modlitw formularza mszalnego, czytań biblijnych oraz prefacji.

Tom pierwszy (dotąd nie ukazał się jeszcze) komentuje wspomniane grupy tekstów formularzy mszalnych dotyczące wydarzeń zbawczych celebrowanych w kręgu roku liturgicznego (*Proprium de tempore*). Omawiany przez nas tom drugi jest kontynuacją pierwszego. Zawiera studia zestawione tematycznie wokół następujących grup formularzy mszalnych:

1. Uroczystości i święta Pańskie.
2. Uroczystości, święta i wspomnienia ku czci NMP.
3. Msze św. wspólne o świętych.
4. Dedykacja kościoła i ołtarza.
5. Celebracja sakramentów i sakramentaliów w łączności z Eucharystią.
6. Msze św. w różnych potrzebach oraz wotywnie.
7. Msze św. za zmarłych.

Ten generalny plan publikacji pozwala na zorientowanie się, że artykuły studyjne śledzą dość wiernie poszczególne sekcje MS oraz zachowują kolejność prezentowanego materiału zgodnie z zasadą precedencji liturgicznej.

O rzetelności edytorskiego warsztatu świadczy 5 bardzo obszernych indeksów: indeks modlitw mszalnych, indeks embolizmów prefacyjnych, indeks czytań biblijnych, indeks autorów oraz indeks analityczno-systematyczny. Omówiona lektura nie zwalnia jednak od kilku krytycznych zdań.

a) Razi zbyt duża ilość uwag krytycznych na temat Mszału i to ze strony autorów, którzy przecież byli współredaktorami nowego MS (np. P. Jounel) lub mogli mieć duży wpływ na proces jego prac redakcyjnych.

b) Niektóre twierdzenia mają charakter dość arbitralny. Dotyczy to zwłaszcza opinii o niektórych świętach i uroczystościach Pańskich. Opinie takich uznanych autorytetów, jak A. Baumstark czy B. Botte na ten temat różnią się między sobą diametralnie w tej materii. Zatem rozstrzygnięcie na ten temat we wcale nie dedykowanym temu problemowi wprost studium wydaje się dużym uproszczeniem.

c) Szczególnie z liturgii wynika adagium: *lex orandi statuit legem credendi* — lecz z jednym zastrzeżeniem: nawet Mszał nie jest compendium całej wiary Kościoła, stąd zastrzeżenia kilku Autorów na temat ubogiej czasami teologii niektórych formularzy mszalnych jest chyba nie w pełni na miejscu (zob. np. s. 83, 188, 333).

Mszał Rzymski, świadek i nośnik dwutysięcznej prawie tradycji modlącego się Kościoła, jest tak treściowo, kultycznie i kulturowo bogaty, że domaga się wprost stale nowego spojrzenia, komentarza czy studium. Oby także w naszym języku. Owszem, mamy opublikowane różne komentarze czy studia cząstkowe (takich np. autorów jak J. Bolewski, H. Fros, J. Janicki, J. Miązek, B. Mokrzycki), brak nam jednak nadal całościowego opracowania MS. Mogłaby być to również praca zbiorowa, podobnie jak omówiona przez nas pozycja włoskich Autorów.